

עין משפט
נר מצוה

עד:

הגת והמחין והמשפך בו'.
ושל עץ ושל אֶזן מנגנן וזהו טהרתם כשאינם מוופפים מיירי ולקמן מוקמינן בדרך זה עובד כוכבים וא"ת והא רבא אמר לעיל גבי מתני' בדרך זה עובד כוכבים סגי לה בהדחה בעלמא וי"ל דמתני' דלעיל מיירי בגת של ישראל שדרך זה עובד כוכבים לפי שעה אצל הכא מיירי בשל עובד כוכבים דבליעא טובא לפי שהרבה פעמים דרך זה העובד כוכבים וא"ת א"כ היכי פריך בסמוך ממתני' דקתני דסגי בניגוז במוופפין להך ברייתא דקתני זה ואם היו מוופפין אסורין ומאי קשיא הא אוקימנא מתני' בשל ישראל וברייתא בשל עובדי כוכבים כדפרישי' וי"ל דבמוופפין איין לחלק בין של עובדי כוכבים לשל ישראל לפי שהפסת מצליע בשעה מועטת:

דהוה שיעא. פירש ה"ר פטר כלי שנקב בו ונסתם צופת אינו חמור ככלי מוופף שהחמירו בו אפילו לפי שעה לפי שמכניסו לקיום ולא משום דבלע ולכך רצה רב להמיר גת של אֶזן ופותה דהוה שיעא ולא חש לבליעת זפת וא"כ סמימת זפת הכלי שאין עשוי לקיום סגי ליה בהדחה ככלי עצמו או ניגוז אס הוא כלי שצריך ניגוז ולפי זה המשפך שלנו שמוופפין מעט סביב הצחול סגי להו בניגוז כמו המשפך עצמו מיהו בכלים מוופפים יש להחמיר שרגילים ומאוס: **דרש** רבא נעוה ארתחו. פירוש הגעילו הגמיות הגדולים מכאן אומר ר"ת דעירוי ככלי ראשון מדלמא הכא דלע ידי עירוי מפליט היין הבלוע בגת דעל כרחק ע"י עירוי קאמר הכא שהרי הגת גדולה וכבידה שאין יכולין לתתה לתוך יורה מרתחת כדי להגעילה אלא ע"כ על ידי עירוי קאמר והשמת כיון דהוה ככלי ראשון אס כן הני כלים שנאסרו ע"י כלי ראשון סגי להו בהגעלה ע"י עירוי אצל רשז"ס חולק על ר"ת ואומר דעירוי ככלי שני הוא לגמרי והא דמשמע הכא דגת סגי לה בעירוי שאני יין נסך דתשמישו ע"י זוגן ועיקר דברי רשז"ס ור"ת במסכת שבת פרק כירה (דף מב. ושם) (ב) האילפס והקדרה שהעבירן מרותחין ושם האריכו ומסקנא דמילתא פי' רבינו ברוך דמילתא דעירוי תליא בפלוגתא דרב ושמואל דפי' כיזד זולין בפסחים (דף עו.) דפליגי אי תתאה גבר אי עילאה גבר וקיימא לן כמאן דלמר תתאה גבר מיהו גס עילאה מצשל ומצליע כדי קליפה דלדמיקר ליה בלע כדאמרינן פי' כיזד זולין הלכך עירוי אינו לא ככלי ראשון ולא ככלי שני לגמרי אלא מצשל ומצליע הוא כדי קליפה ולא יותר וא"כ כלים שנאסרו ע"י כלי ראשון שהם בלועים מעבר לעבר לא סגי בעירוי שהרי העירוי אינו מפליט אלא כדי קליפה ולא יותר והני קערות שהם בולעות על ידי עירוי היה נראה כמו כן דסגי להו בעירוי להגעילן וכן פירשמי בסדר זיעור חמץ בקרובץ שבת הגדול סיסד רבינו יוסף ט"ע ^(א) (פחו) קדירות אין צריך לפלחא כו' וקערות מותרות כי שקיל מדורא עלייהו לאנחא ומיהו איין הלכה כך אלא צריך להגעילן בכלי ראשון משום דפעמים שמוצבין הקערות בתוך הכלי ראשון ותוך יורה מרותחת והשתא דפירשמי עירוי אינו לא מצליע ולא מפליט רק כדי קליפה אס כן הני חציות של עובדי כוכבים סגי להו בעירוי דומיא דגת דקאמר הכא נעוה ארתחו ואם היה מנסרן הנגר וקולפן במלקט וברהיטני ומסיר הקליפה של גז היין סגי בהכי בלא עירוי דהא כי נעביד להו עירוי אינו מפליט עירוי כי אס כדי קליפה כו': **רבא** כי משדר להו גולפי אהרפניא סחיק להו וחתים להו אבירצייהו. שמעינן מהכא דישאל השולח חציות ריקניות צבית עובד כוכבים או מעיר לעיר כדי לתקן צריך לחותמן מצפנים בגחלת או באֶזן רכה שהיא כאֶזן סיד כדי שיהא ניכר אס העובד כוכבים נותן לתוכן יין מיהו יש לדחות דדוקא לדידהו שהיו חציות שלהם קטנים ונוחים לתת לתוכן יין ולערוסם מיד אצל חציות שלנו שהם גדולים ואינם נוחים לתת לתוכן יין ולערוסם מיד אין לחוש ואין צריך לחותמם ומכל מקום טוב להחמיר:

השובר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

מתני' גס של אֶזן שופסה עובד כוכבים. ואורחא למירמי ביה חמרא פורתא לעבזרי קוטרא דזיפתא: **מנגבא**. מפרש בגמרא [עה.]. במים ואפר: של עץ. דבעיא זפת טובא ובלעא חמרא טפי רבי אומר יגבז כשל אֶזן ורצנן פליגי: ושל חרס אע"פ שקילף אס

הופס הרי זו אסורה. קס"ד דברי הכל היא ומשום דחרס גופא בלא זיפתא בלע ליה לחמרא: **גב'** אצל דרך צה. בשאינה זפותה לא בעיא ניגוז אלא הדחה: **אורחא דמילתא קסני**. שדרך הזפתין לזרוק בו יין: **א"ד אמר רבא דוקא זפתא**. ולא דרך זה הוא דסגיט בניגוז: **אצל דרך צה**. עובד כוכבים בגת מוופפת: **לא סגי לה בניגוז**. אלא בקילוף משום דעייל חמרא בפילי דזיפתא: **דלא מלוחס עלי**. לעשותן בהכשר שלא תפסיד את יינו ונמנא זווז עלי: **שיעא**. חלקה: **מחץ**. כלי שדולין בו מן הצור לחצית. הגת והמחץ והמשפך כו' בשל חרס עסקינן מדקתני סיפא של עץ ושל אֶזן כו' ובשאיין מוופפות עסקינן מדקתני סיפא ואס הן מוופפות מכלל דכולה רישא בשאיין מוופפין: **ר' מסיר בניגוז**. ולקמן פריך והא אין תנן בשל חרס אע"פ שקילף הופת אסורה: **ומורה בקנקנים**. של חרס אע"פ שאין מוופפין שאסורין עד שימלאם ג' ימים מים ומערן מעת לעת כדאמרין באין מעמידין (לעילג).: **מכניסו**. כינסו של קנקן לקיום שהוא שוהה בו יין זמן מרובה: **ושל עץ ושל אֶזן**. מנגבן והן טהורים דברי הכל כל זמן שאין מוופפין: **ואס היו מוופפין אסורים**. עד שיקלף: **והא אין סנן בשל אֶזן**. אפילו זיפתה מנגבא דברי הכל ולר' יגבז בשל עץ והכא קתני אפילו בשל אֶזן דברי הכל אסורין קשיא בשל אֶזן דברי הכל אדברי הכל ובשל עץ קשיא דרבי אדר': **מסני'** דלא דרך צה. הלכך בשל אֶזן דברי הכל בניגוז סגי ובשל עץ לר' יגבז: **ברייתא דדרך צה**. הלכך אפי' בשל אֶזן צעי קילוף וכ"ש בשל עץ: **אמר מר הגס והמחץ והמשפך של חרס ר' מסיר בניגוז**. הואיל ואינם מוופפין: **והא אין סנן ושל חרס אע"פ שקילף אס הופת הרי זו אסורה**. אלמא אפילו לר' חרס גופיה בלע ולא סגי בניגוז ואפי' לא דרך וכ"ש הכא דאוקמינן ברייתא בדרך צה: **סיפא דמתני' אסתאן לרצנן**. והכי קאמרי רצנן של אֶזן כי לא דרך זה יגבז ושל עץ יקלוף ושל חרס אסורה ולרבי של אֶזן ושל עץ יגבז ושל חרס יקלוף דקתני בצרייתא דכשאינה מוופפת סגי בניגוז אלמא מוופפת ^(א) יגבז ושריא: **נעוה ארסחו**. הגת הרתיחו צרותחין. נעוה כמו ^(ב) יטופון נעוהי בצמיר: **כי הוה משדר גולפי**. כדים רקים: **סחיק** להו אפומייהו. כופה אותן שוליהן למעלה ופיהן למטה משום חותם בתוך חותם: **וחסים להו אבירצייהו**. חותם את פי השק כלפי שוליהן: **קסבר כל כלי שמכניסו לקיום אפילו**. אין מוסרו לעובד כוכבים אלא לפי שעה גזרו ביה רצנן כיין עצמו כי היכי דלא ליתי לשהייה ציד עובד כוכבים: **במים ולא באפר**. בתמיה. מי מיקרי ניגוז:

כי לא דרך זה יגבז ושל עץ יקלוף ושל חרס אסורה ולרבי של אֶזן ושל עץ יגבז ושל חרס יקלוף דקתני בצרייתא דכשאינה מוופפת סגי בניגוז אלמא מוופפת ^(א) יגבז ושריא: **נעוה ארסחו**. הגת הרתיחו צרותחין. נעוה כמו ^(ב) יטופון נעוהי בצמיר: **כי הוה משדר גולפי**. כדים רקים: **סחיק** להו אפומייהו. כופה אותן שוליהן למעלה ופיהן למטה משום חותם בתוך חותם: **וחסים להו אבירצייהו**. חותם את פי השק כלפי שוליהן: **קסבר כל כלי שמכניסו לקיום אפילו**. אין מוסרו לעובד כוכבים אלא לפי שעה גזרו ביה רצנן כיין עצמו כי היכי דלא ליתי לשהייה ציד עובד כוכבים: **במים ולא באפר**. בתמיה. מי מיקרי ניגוז:

רב
דישאל השולח חציות ריקניות צבית עובד כוכבים סגי להו בעירוי דומיא דגת דקאמר הכא נעוה ארתחו ואם היה מנסרן הנגר וקולפן במלקט וברהיטני ומסיר הקליפה של גז היין סגי בהכי בלא עירוי דהא כי נעביד להו עירוי אינו מפליט עירוי כי אס כדי קליפה כו': **רבא** כי משדר להו גולפי אהרפניא סחיק להו וחתים להו אבירצייהו. שמעינן מהכא דישאל השולח חציות ריקניות צבית עובד כוכבים או מעיר לעיר כדי לתקן צריך לחותמן מצפנים בגחלת או באֶזן רכה שהיא כאֶזן סיד כדי שיהא ניכר אס העובד כוכבים נותן לתוכן יין מיהו יש לדחות דדוקא לדידהו שהיו חציות שלהם קטנים ונוחים לתת לתוכן יין ולערוסם מיד אצל חציות שלנו שהם גדולים ואינם נוחים לתת לתוכן יין ולערוסם מיד אין לחוש ואין צריך לחותמם ומכל מקום טוב להחמיר:

איתמר

מסורת הש"ס

(א) [ובכז אלפס איתא רבי יהודה], (ב) [עירובין ס. ושם איתא וחזי דלא מלוחא עלה כי כו'], (ג) [פי' דודי עי' רש"י חולין לב. ד"ה אמר להו], (ד) יקלף. רש"י, (ה) [בפי' ויחיתרגום אונקלוס של חכלילי עינים מוין יטופון וכו'], (ו) [ג"ל פסר].

הגהות הב"ח

(א) גב' זה מכניסו לקיום וזה אין מכניסו לקיום: (ב) תוב' ד"ה דש וכו' כירה אהא דתנן האילפס והקדרה: